

کلیدهای ارتباط

چگونگی برقراری ارتباط مطلوب بین کارکنان در پیشبرد اهداف آموزشی

فریده بهاری
آموزگار منطقه ۶ شهر تهران

مدرسه و دانش‌آموزان می‌شود. بر این اساس، ضروری است مدیر مدرسه در حد توان و امکان با برقراری روابط مطلوب سعی در شناخت این مشکلات (اعم از آموزش و پرورش و...) و نیازها کند و آن‌ها را برطرف سازد.

رازداری در مقابل معلمان؛

معمولاً مدیران به دلایل مختلف از اسرار کارکنان و معلمان خود آگاه می‌شوند و این به‌خاطر آن است که فرد در پست مدیریت قرار دارد. بر این اساس، ضروری است در کلیه شرایط مدیر مدرسه امانت‌دار و محرم اسرار دیگران باقی بماند. در غیر این صورت، افراد اعتماد خود را نسبت به او از دست می‌دهند و این امر خود مسائل و مشکلات دیگری را به دنبال خواهد داشت.

جلب اعتماد و اطمینان والدین؛

یکی از رموز موفقیت مدیران و معلمان جلب اعتماد اولیای دانش‌آموزان است؛ زیرا برای دستیابی به اهداف موردنظر، باید بین مدرسه و خانواده هماهنگی لازم وجود داشته باشد. هماهنگی و همکاری این دو نیز منوط به درک و تفاهم متقابل و به‌ویژه اعتماد والدین به مدرسه و کارکنان و معلمان و مربیان است و مدیر مدرسه می‌بایست در این زمینه اقدامات لازم را انجام دهد.

ابراز محبت نسبت به دانش‌آموزان؛

اساس کار مدیر، معلم و هرکس دیگری که با انسان‌ها و به‌خصوص دانش‌آموزان سروکار دارد، ابراز محبت، مهربانی، لطف و رحمت نسبت به دیگران است؛ زیرا در غیراین‌صورت نمی‌توان ارتباط مناسبی با دیگران برقرار کرد و حتی بالاتر اینکه برخورد خشک، خشن و تند موجب دوری و کناره‌گیری افراد از مدیر می‌شود.

سرآغاز

در برقراری روابط انسانی در مدرسه، نکته اساسی محور قرار دادن «تربیت» است. یکی از مسئولیت‌ها و رسالت‌های مهم نظام آموزش و پرورش، مدرسه و اعضای آن یعنی مدیر، معلمان، مربیان تربیتی، کارکنان و سایر افراد مرتبط، حفظ، نگهداری و انتقال فرهنگ و ارزش‌های انسانی است. بنابراین، چه در برقراری روابط - با سایر اعضای مدرسه و اعضای اصلی مدرسه یعنی دانش‌آموزان - و چه در انجام وظایف آموزشی، پرورشی و اداری، می‌بایست به فرهنگ و ارزش‌های معنوی و انسانی توجه و بر اساس آن‌ها عمل کرد تا زمینه‌های لازم برای درونی شدن ارزش‌ها در دانش‌آموزان فراهم شود. به این ترتیب، لازم است ابتدا اعضای سازمان، یعنی معلمان، مربیان و مدیران، خود با ارزش‌ها آشنا شوند، آن‌ها را بررسی، ارزیابی و نقد کنند و پس از قبول و پذیرش، اقدام به توسعه، گسترش و انتقال آن‌ها نمایند.

نکته دیگر در روابط انسانی، حفظ حرمت افراد است. از دیدگاه اسلام همه انسان‌ها از شأن، کرامت، مقام و احترام انسانی برخوردارند. در برقراری روابط انسانی با دیگران در خانواده، مدرسه و جامعه می‌بایست به این نکته توجه کرد و بدون در نظر گرفتن قدرت، موقعیت، مقام و... و با حفظ حرمت و شأن انسانی افراد با آن‌ها ارتباط برقرار نمود. حفظ اعتدال هم نقش مهمی در روابط انسانی دارد. بدون تردید، راه رستگاری و سعادت انسان و رسیدن به کمال در این است که او در کلیه ابعاد و جنبه‌های زندگی از تندروری و کندروی و افراط و تفریط بپرهیزد و صرفاً اعتدال پیشه کند. در مدیریت، انتقادپذیری هم موضوع بسیار مهم و اساسی برای ارتباط است. انتقادناپذیری و بی‌توجهی به مسئله انتقاد و انتقاد از خود عوارض و پیامدهایی برای افراد و سازمان دارد.

کلیدواژه‌ها: ارتباط مطلوب، اهداف آموزشی

مدیر و روابط انسانی

از آنجا که مدیر در مدرسه با معلمان و مربیان، کارکنان آموزشی و اداری، دانش‌آموزان و همچنین والدین دانش‌آموزان ارتباطی نزدیک و ضروری دارد، در برقراری روابط انسانی می‌بایست اصول و نکاتی را مدنظر داشته باشد؛ از جمله:

آگاهی از مسائل و مشکلات و نیازهای معلمان؛

معلمان مانند سایر اعضای مدرسه و جامعه نیازهای مادی و معنوی دارند و احتمالاً در راه رفع این نیازها ممکن است موانع و مشکلاتی ایجاد شود. مشخص است که این مسئله در ایفای نقش و وظایف آن‌ها اثر می‌گذارد و باعث بروز مشکلاتی برای

تقویت اعتماد متقابل و یکرنگی بین همه عوامل مدرسه؛

بر اساس نگرش سیستمی، تحقق هدف‌های مدرسه به انجام وظیفه هر یک از عناصر و عوامل و برقراری ارتباط مطلوب و مناسب بین آن‌ها بستگی دارد. بر این اساس، یکی از نکات مهمی که مدیر مدرسه باید به آن توجه کند، ایجاد فضای اعتماد و اطمینان افراد به یکدیگر و فضای روانی مطلوب است تا افراد با اطمینان خاطر و اعتماد متقابل به انجام وظایف بپردازند.

توجه به نظرات معلمان و دانش‌آموزان؛

برای یک مدیر ضروری است که از آرا و نظرات همکاران خود، معلمان و دانش‌آموزان برخوردار باشد. در زیر نتایج و فواید این امر مهم به اختصار آمده است.

- * برخورداری از آرا و نظرات دیگران خطاها و لغزش‌ها را کاهش می‌دهد.
- * موجب رشد و شکوفایی استعدادهای کارکنان و همکاران می‌شود.
- * راه‌حل‌های بهتر و مطلوب‌تر شناخته می‌شوند.
- * به علت مشارکت افراد، حمایت آن‌ها از برنامه‌ها و فعالیت‌ها بیشتر می‌شود.
- * موجب افزایش دوستی، علاقه و صمیمیت بین مدیر و کارکنان می‌شود.
- * روند انجام کارها تسهیل می‌شود و در نهایت، اگر نتیجه کار موفقیت‌آمیز نباشد مدیر مورد سرزنش قرار نمی‌گیرد.

ایجاد فرصت ابتکار و خلاقیت؛

معمولاً همه انسان‌ها مایل‌اند در کار و زندگی اجتماعی خود رشد و پیشرفت داشته باشند و بتوانند استعدادهایشان را به ظهور رسانند و شکوفا سازند. به همین جهت، مدیر مدرسه باید با توجه به خصوصیات و توانایی‌ها و شایستگی‌های افراد و خصوصیات معلمان و تشویق و تأیید آنان و تمجید از طرح‌ها و نوآوری‌هایشان زمینه‌ها و عوامل مؤثر در خلاقیت را ایجاد و تقویت نماید.

توجه به اهمیت فرد در مدرسه؛

در کار جمعی و گروهی باید این مطلب را مدنظر داشت که هر فردی نقش خاصی دارد و می‌بایست فعالیت‌های ویژه‌ای را انجام دهد. هر فرد در سیستم اجتماعی مدرسه از ارزش، و احترام و اهمیت خاصی برخوردار است و مدیر مدرسه باید به یکایک افراد توجه داشته باشد.

جلوگیری از بروز یأس در کارکنان و ایجاد فضای اشتیاق به کار؛

یکی از امور بسیار مهم در سازمان آموزشی، فراهم کردن فضای روانی امیدبخش و شوق و علاقه به کار است. مدیر خود بایستی از این ویژگی مهم برخوردار باشد و برای ایجاد امیدواری و اشتیاق در کارکنان از طریق تبادل نظر، احترام متقابل، تشویق و تمجید از آن‌ها اقدامات لازم را انجام دهد.

پیشنهادهای

۱. تأکید بر همکاری افراد در انجام امور و برقراری روابط دوستانه؛
۲. بررسی و کنترل روابط افراد با توجه به پیش‌بینی نتایج آن جهت رسیدن به مطلوب؛
۳. همدلی با افراد در مصائب و مشکلات و سعی در رفع آن‌ها؛
۴. تقسیم کار و تفویض اختیار به افراد؛
۵. ایجاد محیطی امن و پر از عطف و محبت برای مشخص شدن خواسته‌ها و تمایلات افراد؛
۶. مشخص شدن نقش و وظایف افراد؛
۷. استقبال از طرح‌ها و نوآوری‌ها؛
۸. تشویق کارکنان؛
۹. جلب اعتماد افراد؛
۱۰. تبعیض قائل نشدن بین کارکنان؛
۱۱. دخالت ندادن روابط و احساسات شخصی در برخورد کارکنان؛
۱۲. ایجاد محیطی امن که کارکنان بدون ترس و با رضایت کامل، افکار و عقاید خود را مطرح کنند.